

Mevrouw drs. E.I. Schippers
KabinetsinformatEUR
p/a Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Utrecht, 10 april 2017

Geachte mevrouw Schippers,

Afgelopen weekend kopte diverse media 'Plasterk wil onbeheerde nalatenschap naar de Rijkskas'. Het gaat over spaartegoeden die bij banken niet meer worden opgeëist door (erfgenamen van) spaarders en nu in de kas van banken zelf blijven. Al enkele jaren pleit het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners bij het Rijk om deze gelden beschikbaar te stellen aan de maatschappij. Belangrijk detail: niet naar de algemene middelen van de Rijkskas, maar rechtstreeks naar al die maatschappelijke initiatieven die hard werken aan een beteren en mooiere maatschappij. Een beweging die een volgend kabinet hopelijk met woord en daad zal steunen.

Maatschappelijk initiatief vindt geen kapitaal

Veel maatschappelijke initiatieven in dorpen en wijken van Nederland nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen leefomgeving. Ze pakken problemen als eenzaamheid, armoede, onveilige wijken en gebrek aan zorg en ondersteuning aan. Hun initiatieven zijn succesvol en slagvaardig. Maar ook missen deze initiatieven vaak de gepaste financiën om succesvol door te groeien en duurzaam te zijn. Zij ervaren serieuze knelpunten. Subsidies van overheden (wanneer deze al worden gezien als wenselijk door de initiatieven) zijn tijdelijk en kunnen vaak niet worden gebruikt voor investeringen. Vermogensfondsen hebben moeite om te kijken naar het gehele initiatief en stellen vaak strikte voorwaarden. Financiering van banken sluit nauwelijks aan bij de realiteit van maatschappelijk initiatief.

Financierende partijen blijven vasthouden aan eigen werkwijzen en spelregels. Economische doel-effectiviteit blijft bij hen vaak voorop blijft staan. Het lukt nog nauwelijks om de verbinding tussen economische doel-effectiviteit en de betekeniswaarde van burgercollectiviteit, zelforganisatie en gemeenschapsbinding tot stand te brengen.

Revolverend fonds voor maatschappelijk initiatief

Juist dat was de reden om te pleiten voor een deels revolverend kredietfonds voor maatschappelijke initiatieven, gevuld met slapende tegoeden van banken. Prikkelend noemden we dit de 'maatschappelijke bank'. Niet een ingewikkelde organisatie met een banklicentie en een grote overhead. Niet als instituut, maar als instrument voor geld en investering op de maatstaven van maatschappelijk rendement.

De maatschappelijke voordelen zijn legio: Juist een combinatie van leningen en geefgeld ondersteunt maatschappelijk initiatief bij een duurzame bedrijfsvoering. Door de maatschappelijke bank gedeeltelijk in te richten als een revolverend kredietfonds kunnen steeds weer nieuwe investeringen gedaan worden. Een voorbeeld uit het Verenigd Koninkrijk, Big Society Capital, laat zien dat een maatschappelijke bank met een beperkt verlies van fondsen (15-25% inclusief kosten) elke euro al gauw 4-6 maal kan besteden.

Slapende tegoeden

Het Rijk stimuleert – met name in woord – initiatieven uit de samenleving als aanvulling op of vervanging van overheidsinterventies. Deze stimulering zit voornamelijk in kennisdeling en pogingen om barrières in wet- en regelgeving weg te nemen. Met het beschikbaar stellen van financiële ondersteuning en een betere toegang tot financiering zou de Rijksoverheid de rol en positie van deze initiatieven van onderop een enorme boost kunnen geven. Wanneer de rijksoverheid een eerste stap zet zullen ook de charitatieve sector, (vermogens)fondsen en andere geldverstrekkers eerder aanhaken.

Niets doen is geen optie

De kosten van ‘niets doen’ zijn vaak vele male hoger dan de interventies ter voorkoming.. De maatschappelijke kosten van problemen als eenzaamheid, armoede, onveilige wijken en gebrek aan zorg en ondersteuning zijn aanzienlijk. Juist daaraan dragen veel van deze initiatieven van onderop direct of indirect bij. Met veel passie, (vrijwillige) inzet. Nu nog de financiële middelen.

Hoogachtend,

Dhr. T. van Mierlo

Directeur Landelijk Samenwerkingsverband Actieve Bewoners